

DE EERSTE ONTVANGER VAN DE GEMENELANDBELASTINGEN IN ROTTERDAM*

DOOR DR. H. TEN BOOM

In juli 1572 hielden de Staten van Holland hun eerste vrije vergadering - vrij, dat wil zeggen: zonder dat de landsheer, koning Philips II van Spanje die tevens graaf van Holland was, hen had samengeroepen. Zij erkenden de Prins van Oranje als hun stadhouder en keerden zich tegen de aanwezigheid van Spaanse troepen en de schending van de privileges. Daarmee keerden zij zich tegen 's konings landvoogd zelf, de hertog van Alva, en bonden tegen hem en zijn troepen in feite de oorlog aan.

Het voeren van een oorlog is en was kostbaar. Van meet af aan zijn daarom maatregelen genomen om in Holland gelden voor de oorlogvoering te innen, maatregelen die door de Staten, dus de vertegenwoordigers van de steden die aan de opstand deelnamen, werden beraamd en vervolgens aan de steden opgelegd. Er werd een oorlogsbegroting opgesteld en de daarin opgevoerde kosten werden over het 'gemeene land van Holland' verdeeld. Iedere stad met het omliggende platteland kreeg een quotum dat moest worden afgedragen aan een ontvanger-generaal voor heel Holland. De steden, of liever: de 'hoofdsteden' van de kwartieren kregen ieder een ontvanger-particulier die tot taak had, het vastgestelde quotum in zijn district binnen te krijgen. Over de ontvanger van Rotterdam zal het in dit artikel gaan.

Holland kende vanouds zes grote steden die in de Statenvergaderingen hun vertegenwoordigers zonden. Dit waren naar anciënniteit: Dordrecht, Haarlem, Delft, Leiden, Amsterdam en Gouda. Na de val van Haarlem in 1573 en het ontzet van Leiden in 1574 en bij de afzijdigheid van Amsterdam waren in de zomer van 1575 alleen Dordrecht, Delft, Leiden en Gouda overgebleven, maar op de eerste vrije Statenvergadering waren ook vertegenwoordigers

* Voordracht voor het Historisch Genootschap 'De Maze' op 15 april 1989.